

Lapsivaikutusten arviointi - päiväkoti Martta Wendelin

Taustaa

Tuusulan kunnan palveluverkkosuunnitelma 2019-2026 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 12.11.2018. Sivistyksen toimialueen palveluverkon uudisrakentamishankkeet varhaiskasvatuksen osalta ovat Etelä-Tuusulaan rakennettavat Kirkonkylän koulu- ja päiväkotikampus nykyiselle paikalleen ja päiväkoti Martta Wendelin.

Uudet päiväkodit korvaavat kuusi käyttöikänsä päässä olevaa päiväkotikiinteistöä: Mikkolan, Etelärinteen, Kievarin, Hyrylän, Väinölän ja Mattilan päiväkodit. Etelä-Tuusulan alueen päiväkodit on rakennettu vuosien 1971 - 1990 aikana, ja ne ovat jo tai tulevat olemaan lähivuosina perusteellisten perusparannuskorjausten tarpeessa. Etelä-Tuusulan nykyiset päiväkodit ovat kooltaan 2-4 -ryhmäisiä.

Päiväkoti Martta Wendelin on suunniteltu sijoittumaan lähelle nykyistä Mikkolan päiväkotia. Päiväkodin sijainti on päätetty keskeisesti niin, että se on huoltajille saavutettavissa myös julkisilla kulkuvälineillä.

Päiväkoti Martta Wendelin on kooltaan kymmenryhmäinen päiväkoti, jossa on 240 laskennallista paikkaa. Työntekijöitä yksikössä tulee olemaan yhteensä 45-55 henkilöä. Toiminnassa olevien lasten määrä muotoutuu lasten iän mukaan. Päiväkotiin suunnitellaan tilat myös erityisryhmälle ja yhden ryhmistä tulee soveltua myös avoimen varhaiskasvatuksen toimintaan.

Hanke toteutetaan kunnan omana investointihankkeena. Uudisrakennuksen kokonaisala, mukaan lukien kylmät tilat, on alustavien arkkitehtiluonnosten perusteella 3317,0 brm², hyötyalan ollessa noin 2324,0 hym². Tilatehokkuus on (ark-luonnoksen pohjalta) 9,5 brm² / lapsi ja toiminta-alue on 8,5 m² / lapsi. Tontin laajuus on noin 16 860 m², josta leikkipihaan osuus on noin 5 500 m². Piha-alueet mahdollistavat määräysten mukaiset leikkialueet, joka on vähintään 20 m² / lapsi.

Hankkeen tavoiteaikataulu:

- Toteutussuunnittelun valmistelu, suunnittelijoiden kilpailutus 5 – 8/2019
- Toteutussuunnittelu, osallistavana 08/2019 – 08/2020
- Rakentamisen valmistelu, urakkakilpailutus ja valinnat 09/2020 – 02/2021
- Rakentaminen 03/2021 – 05/2022
- Kalustaminen ja toiminnan käynnistämisen valmistelut 06/2022 – 07/2022
- Rakennuksen käyttöönotto, tavoitteena 8/2022

Lapsivaikutusten arviointi

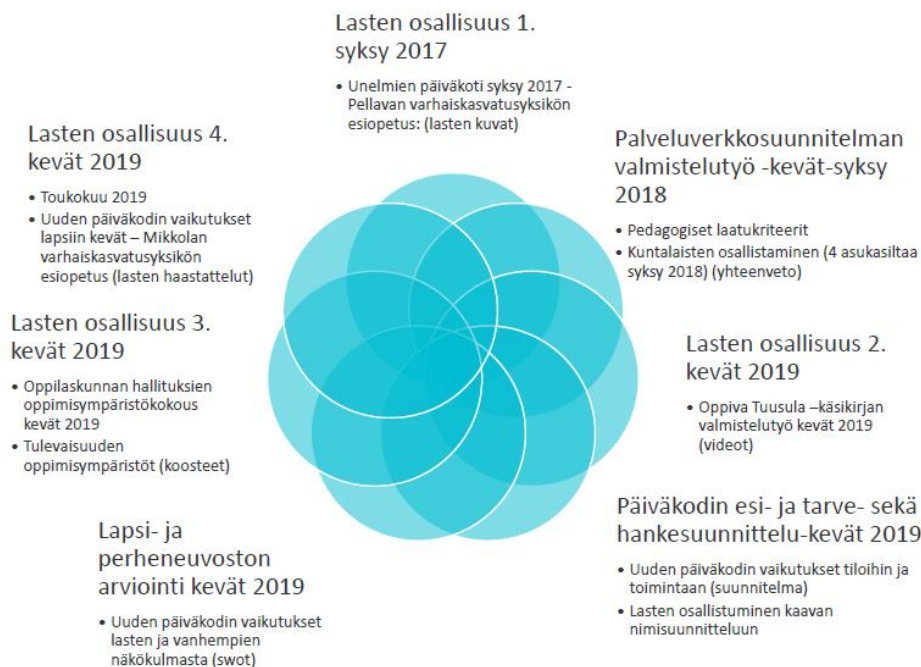
Osana päiväkodin suunnitteluprosessia on toteutettu lapsivaikutusten arviointia. Lapsivaikutusten arviointi on erilaisten päätösten ja toimenpiteiden yhteydessä tehtävää lapsiin kohdistuvien vaikutusten ennakoimista ja seuranta. Lapsivaikutusten arviointia on Martta Wendelinin osalta käytetty suunnittelun ja kehittämisen apuna sekä lapsiväestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Lapsivaikutusten arviointia on toteutettu ennakoarviointina ennen päätöksen tekemistä ja prosessiarviointina päätöksen toimeenpanon yhteydessä. Myöhemmin toteutetaan seuranta-arviointi päätöksen vaikutusten jälkikäteisarviointina.

Toteutus

Lapsivaikutusten arviointia toteutettiin päiväkodin suunnitteluprosessin aikana 2017-2019. Aineisto koostuu seitsemästä eri kokonaisuudesta joissa eri vaiheissa ovat olleet osallisina lapset ja nuoret, kuntalaiset, virkamiehet sekä edustuksellisen osallistujat.

Vaikutusten arviointiprosessi Martta Wendelin

TUUSULA

Elämisen
taidetta.

1. Lasten osallisuus 1. – Syksy 2017

Pellavan varhaiskasvatusyksikön esiopetuksen lapset piirsivät syksyllä 2017 kuvia teemalla Unelmien päiväkotit. Lasten piirustuksissa nousivat esille seuraavat asiat:

Oppiminen ja ympäristö

- Uusien juttujen tekeminen ja omista tekemisestä päättäminen on tärkeää
- Ympäristön tärkeä tarjota tutkittavaa ja haastaa oppimaan. Yhdessä tutusta ympäristöstä uusiin paikkoihin. Ympäristökasvatus. Liikkuminen. Lähiympäristö. Lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus.

Turvallisuus ja sosiaaliset suhteet

- Turvallinen kasvuympäristö
- Miten kasvattajat ja oppimisympäristö osallistavat lasta ja tukevat itsestä huolehtimiseen ja arjentahtoihin liittyvää osaamista
- Tärkeää on, että kaikkia saavat ystäviä ja että kasvattajat ja oppimisympäristö tukevat suhteiden syntymistä ja ylläpitoa

2. Palveluverkkosuunnitelman valmistelutyö- Kevät 2018 – syksy 2018

Osana kunnan palveluverkkosuunnitelman valmistelutyötä laadittiin pedagogiset laatukriteerit monialaisessa työryhmässä keväällä 2018. Niihin on kuvattu lasten ja nuorten oppimisen ja hyvinvoinnin näkökulmasta keskeiset osa-alueet ja seikat, jotka tulee ottaa huomioon uusia oppimisympäristöjä suunniteltaessa.

- Turvallisuus
- Ääniympäristö ja akustiikka
- Tilat tukevat yhteisöllisyyttä ja yhdessä toimimista
- Monipuoliset, muunneltavat oppimisen tilat, joita käytetään myös iltaisin (kuntalaiset)
- Muualla kuin sisällä tapahtuva oppiminen: koko kunta oppimisympäristönä
- Visuaalisesti virikerikas ympäristö
- Lähiluonto ja koulun piha-alueet
- Kalusteiden uushankinnat
- Olemassa olevien kalusteiden ja ympäristön tuunaus
- Opetusteknologia ja digitaalisuus

Syksyllä 2018 järjestettiin palveluverkon uudistamisen ja oppimisympäristöjen tiimoilta 4 asukasiltaa (Jokela 10.9.2018, Riihikallio 2.10.2018, Hyrylä 23.10.2018 ja Kellokoski 4.12.2018). Lasten ja nuorten oppimisen ja hyvinvoinnin näkökulmista illoissa nousi seuraavat keskeiset seikat.

Tärkeänä nähtiin sivistyspalveluiden integroiminen ja muiden palveluiden väliset synergiaedut sekä palveluidenvälinen kehittämistyö. Kaikilla alueilla näyttäytyi vahvana asukkaiden myönteinen asenne ja halu edistää sukupolvien välistä oppimista. Oppimisen ympäristöinä nähtiin laajasti Tuusulassa eri kulttuuriympäristöt ja vanhat rakennukset., luonto- puisto- ja vesiympäristöt sekä maanviljely- ja eläin tilat. Uusissa oppimistiloissa korostuvat seuraavat näkökulmat

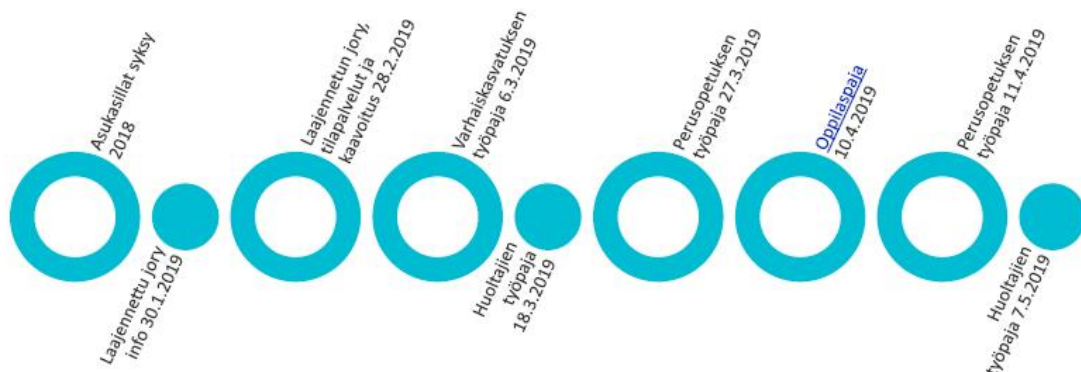
- Itsenäinen oppiminen
- Oppiminen ryhmässä
- Fyysinen ympäristön merkitys
- Mahdollisuus olla ulkona
- Elämykset
- Aistikokemukset
- Liikkuminen
- Turvallisuus
- Palautuminen ja työrauha

Tärkeänä nähtiin erilaiset verkostot alueelliset verkostot ja yhteisöllinen toimiminen lasten ja nuorten kasvun tukena.

3. Lasten osallisuus 2. Oppiva Tuusula. – Kevät 2019

Keväällä 2019 työskenneltiin Oppiva Tuusula –oppimisympäristökäsikirjan parissa. Käsikirjaan kuvataan oppimisympäristöjen pedagogisen suunnittelun lähtökohdat.

-Oppiva Tuusula –käsikirjan valmistelutyö kevät 2019

TUUSULA

Elämisen
taidetta.

Työskentelyyn osallistui kevään aikana lapsia ja nuoria, huoltajia sekä asiantuntijoita seitsemään eri tilaisuuteen. Lapset ja nuoret osallistuivat työskentelyyn Aalto Design Factoryssa 10.4.2019, jossa he tuottivat [videomateriaalia](#) teemalla. Tulevaisuuden oppimisympäristöt sekä työstivät yhteistä lloisen oppimisen Tuusula-konseptia.

Lasten ja nuorten työskentelyssä korostui tilojen elämyksellisyys ja esteettisyys, pienryhmien ja itsenäisen oppimisen tilat. Lasten ja nuorten ilmaisulle toivotaan tilaa, lukunurkkauksia ja mahdollisuutta omaan rauhaan tarvitaan eri tavoin.

4. Päiväkodin esi- ja tarvesuunnittelu sekä hankesuunnittelu - Kevät 2019

Uuden päiväkodin vaikutukset tiloihin ja toimintaan kuvattiin esi- ja tarvesuunnitelmassa sekä hankesuunnitelmassa keväällä 2019.

- Johtaminen ja pedagogiikka ovat varhaiskasvatuksen kehittämisessä tärkeää. Uudet tilat mahdollistavat monipuolisen ja vasun mukaisen toiminnan.
- Isossa yksikössä tehdään yhteistyötä yli ryhmärajojen. Johtamisen näkökulmasta yhteen rakennukseen sijoittuva yksikkö on selkeä kokonaisuus.
- Työntekijöiden muodostama työyhteisö vahvistaa osaamisen jakamista ja kehittää ammattitaitoa. Henkilöstön asettuessa isoon yksikköön, johtamisen näkökulmasta työn tekeminen helpottuu, useassa eri toimipisteessä kulkeminen jää pois, ja tukea on saatavilla niin johtamiseen kuin arjen työssäkin.
- Uusi päiväkotitoimahdollistaa varhaiskasvatuksen toiminnalle terveelliset ja turvalliset tilat. Isossa yksikössä ruokailut on keskitetty ruokasaliin, jolloin lapsiryhmien käytössä olevat tilat ovat koko ajan käytössä lasten leikkejä ja toimintaa varten.
- Erilaiset tilat (salit, ruokasalit, kokoustilat) ovat ryhmien käytettävissä päivisin sekä kuntalaisten käytettävissä iltaisin ja viikonloppuisin

Lapset pääsivät osallistumaan keväällä 2019 Martta Wendelinin kaavan nimisuunnitteluun ehdottamalla nimivaihtoehtoja päiväkodin tontin reunalla kulkevalle tielle. Lasten esittämistä vaihtoehtoista valikoitui tien nimeksi Tarulinnanpolku.

5. Lapsi- ja perheneuvoston arviointi - Kevät 2019

Lapsi- ja perheneuvostossa toteutettiin 27.3.2019 työskentely uuden päiväkodin vaikutuksista lasten ja vanhempien näkökulmasta (swot).

	Vahvuudet	Heikkoudet
Sisäiset	<ul style="list-style-type: none"> - Uusi moderni, nykyaikainen rakennus - Sisäilma - Uudet oppimisympäristöt: ergonomia, jakotilat, nukkumatilat modernit ja äänieristetyt - Metsä leikkiympäristönä - NykYTEKNOLOGIAN mahdollistamat turvallisuuslaitteet - Erilaiset lasten ryhmät ja yhdessä toimiminen ikäraajat ylittäen 	<ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstö mitoitetaan väärin - Henkilöstön vaihtuvuus ja kierrätys - Pihan turvallisuus, riittävästi sopivia väliaitoja - Infektioiden leviäminen tehokasta - Melu sisällä ja ulkona - karsinoiden eriarvoisuus - Turvattomuus – paljon lapsia ja aikuisia, ei mahdollisuutta tuntea kaikkia - Miten ruokailut järjestetään – ryhmät – yhteinen ruokala - Aikataulujen jäykkyys, toiminnan jäykkyys - Juhlien järjestäminen yhdessä, jos tilat eivät anna myöden - Parkkipaikkojen riittävyys
	Mahdollisuudet	Uhat
Ulkoiset	<ul style="list-style-type: none"> - Paljon erilaista asiantuntemusta - Erytyistarpeiden keskittäminen - Rekrytoidaan monipuolista osaamista samaan yksikköön - Voidaan huomioida myös muut kieliryhmät - Neuvolalle tilat päiväkodilta - Lelujen kierto, hyvin varusteltu päiväkot - Yhteistyö Mikkolan koulun ja yläkoulun kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> - Yksilö katoaa massa - Johtaminen - Ruotsinkielisten lasten äidinkielen vahvistaminen 1-2/3 ryhmässä 1-2/ 10 ryhmässä - Byrokratian lisääntyminen - Turvallisuus: kevytliikenne, ajoliikenne, tavaraliikenne - Logistiikan pettäminen, liikennesumppu

6. Lasten osallisuus 3. – Kevät 2019

Oppilaskunnan hallituksen kokouksessa 2.5.2019 oli teemana oppimisympäristöt.

Hyvä oppimisympäristö on kokouksesta koottuna:

- Luokkatila, jossa on sopiva määrä oppilaita ja rauhallista sekä siistiä.
- Piha, koska siellä saa pysyä liikkeessä ja saa raitista ilmaa.
- Metsässä voi tehdä metsien materiaaleilla eri asioita sekä tutkia.
- Vapaa tila, jossa on rauhallisempaa eikä koko ajan joku hölpötä kuten opettaja.

TUUSULA

**Elämisen
taidetta.**

Postiosoite: PL 60, 04301 Tuusula • Käyntiosoite: Hyryläntie 16, Tuusula

Puhelin: (09) 87181 • Faksi: (09) 8718 3072

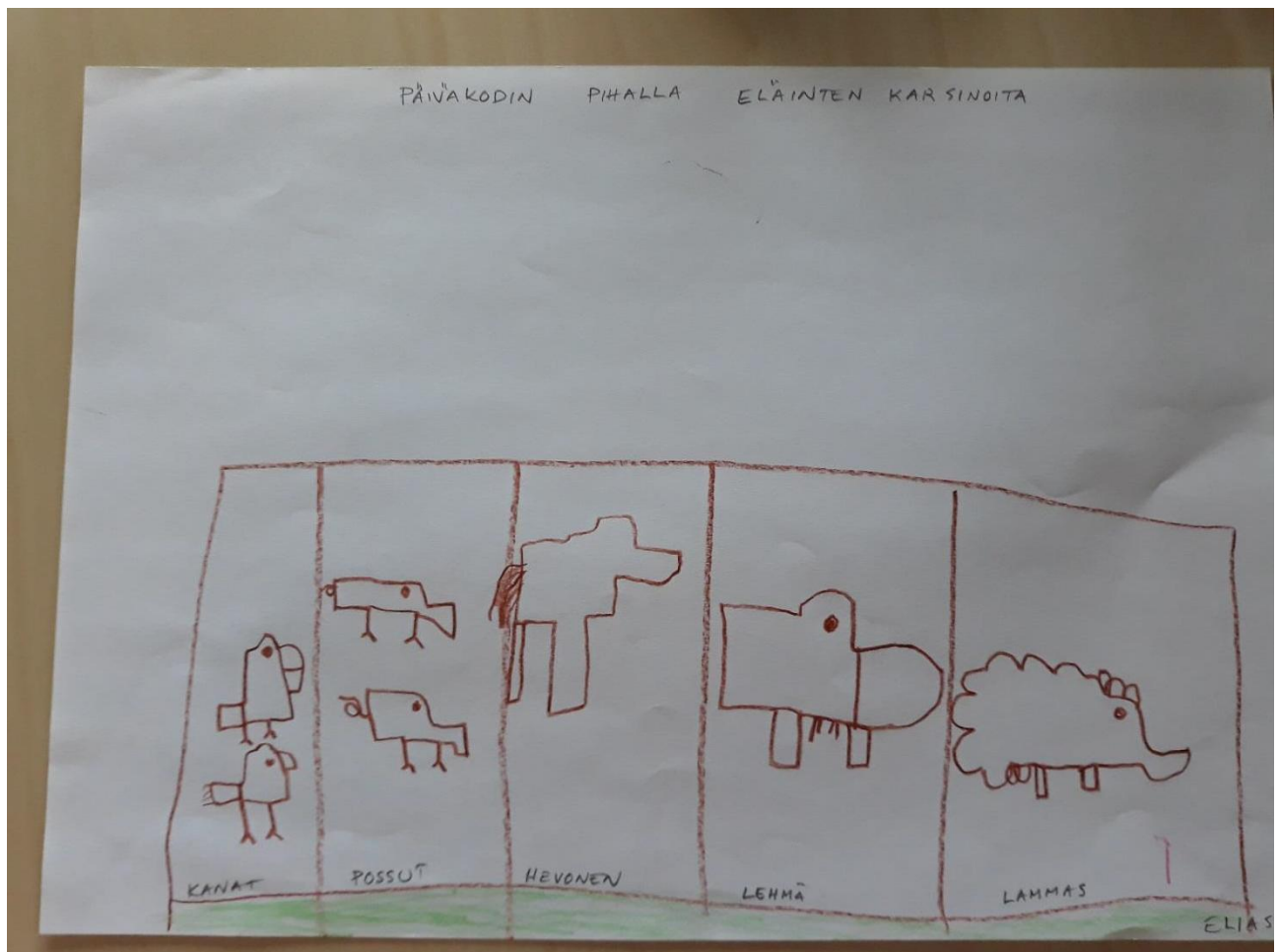
www.tuusula.fi

- Paikallaan istumisesta voi tulla levoton ja tylsistynyt olo
- Supervälkkä, jolloin koko koulu osallistuu erilaisiin leikkeihin ja peleihin.
- Ekaluokat joka perjantai metsässä.

7. Lasten osallisuus 4. – Syksy 2019

Uuden päiväkodin vaikutukset lapsiin – Mikkolan varhaiskasvatusyksikön 4-6-vuotiaat lapset vastasivat piirtämällä annettuihin kysymyksiin: Millainen olisi uusi kiva päiväkotikoti ja mitä huolia/asioita päiväkodissa ei saisi olla. Toteutuksia päiväkodista tuli 17 kappaletta.

Lapset toivoivat päiväkodin ulkotiloihin mahdollisuutta eläimille, eläinten karsinoita ja eläinsairaalaa. Lapsilla on toive saada olla tekemisissä eläinten kanssa ja hoitaa niitä.

Pihalle toivottiin kiipeilytelinettä, jossa samassa olisi liukumäki, tasapainokiipeilytelinettä sekä liukumäkeä, josta voisi laskea veteen. Lisäksi toivottiin riippukeinua, golf-rataa, keinoja, uima-allasta ja jalkapallokenttää. Pihalle tai sisätiloihin esitettiin keinoja, venettä ja kilpa-autoja, myös kauko-ohjattavia. Pihalta toivottiin siis monipuolisia mahdollisuuksia leikkeihin ja tekemiseen.

Sisätiloihin lapset toivoivat robotteja, autoja, roolivaatteita (tonttulakkeja), makuupusseja, sänkyä lepäämiseen ja liikuntaleikkeihin välineitä (hulavanteita).

Sisätilojen osalta lapset piirsivät portaita, myös kierreportaat, joita pitkin pääsisi ylös ikkunalle, josta voisi katsoa aurinkoa. Samasta paikasta pääsisi myös liukumäkeä pitkin takaisin alas. Toisessa piirroksessa portaat veivät roolivaatekomerolle, josta lähti käytävä

TU

**Elämisen
taidetta.**

Postiosoite: PL 60, 04301 Tuusula • Käyntiosoite: Hyryläntie 16, Tuusula
Puhelin: (09) 87181 • Faksi: (09) 8718 3072
www.tuusula.fi

eteenpäin. Taloon toivottiin kirjahyllyjä ja niiden lähelle sohvaa. Sohvaa toivottiin myös rentoutumiseen. Lapset toivoivat musiikinkuuntelupaikkaa, "pleikkaa" ja pelinurkkaa sekä jalustalla olevaa näyttöä. Sisä- ja ulkotilojen kohtaaminen, avarat näkymät pihalle ja talon monikerroksisuus innoittivat piirtäjiä. Välineiden saatavuus ja käytettävyys, erilaiset nurkkaukset ja sohvot, joille vetäytyä, olivat toivomuksissa esillä.

Yhteenveto

Päiväkoti Martta Wendelin suunnittelussa ja toteutuksessa on tärkeää ottaa huomioon lapsivaikutusten arvioinnissa esille nousseet monipuoliset näkökulmat. Lasten hyvinvointiin, terveyteen ja oppimiseen vaikuttaa, miten tilat suunnitellaan, kuinka oppimisympäristön rakentuu sisällä ja ulkona sekä miten varhaiskasvatus palveluna rakentuu ja toteutuu uusissa tiloissa. On tärkeää pitää huolta riittävän laajasta osallisuudesta ja asiantuntemuksesta, jotta uuden päiväkodin hyödyt ja mahdollisuudet saadaan toteutumaan. Tilojen rakentamisen lisäksi keskeistä on luoda rakenteet muutosjohtamiselle ja varmistaa riittävät resurssit toteuttaa osallistavaa työskentelyä suunnittelu- ja rakennusvaiheessa.